

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA
DRŽAVNA RIZNICA

UPUTE ZA IZRADU
PRIJEDLOGA DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE
ZA RAZDOBLJE 2016. - 2018.

ZAGREB, veljača 2016.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. PROMJENE U OBUHVATU DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	4
3. METODOLOGIJA IZRADE FINACIJSKOG PLANA.....	4
3.1. PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA.....	4
3.2. PRIJEDLOG PLANA RASHODA I IZDATAKA.....	8
3.2.1. Limiti rashoda po razdjelima državnog proračuna.....	8
3.2.2. Planiranje materijalnih rashoda	11
3.2.3. Nepravilnosti kod iskazivanja rashoda	15
3.2.4. Planiranje izdataka za otplatu glavnice u sustavu Državne riznice	16
3.2.5. Planiranje sudskih sporova i ovrha.....	17
3.2.6. Planiranje obveze plaćanja članarina u međunarodnim organizacijama i inicijativama	17
3.2.7. Planiranje vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka izuzetih od uplate u državni proračun	17
3.3. OBRAZLOŽENJE FINACIJSKOG PLANA.....	18
3.4. UPUTE ZA PLANIRANJE, IZVRŠAVANJE I EVIDENTIRANJE PRIHODA I RASHODA IZ EU SREDSTAVA	20
3.4.1. Izvor financiranja 51 Pomoći EU.....	21
3.4.2. Izvor financiranja 55 Refundacije iz pomoći EU	23
3.4.3. Izvori financiranja 56 Fondovi EU i 57 Ostali programi EU.....	24
4. UNOS FINACIJSKOG PLANA U SAP BW-SEM SUSTAV DRŽAVNE RIZNICE	28
4.1. Unos limita po izvorima financiranja na razinu razdjel/glava u sustav Državne riznice	28
4.2. Održavanje matičnih podataka	28
5. OBVEZNICI I ROKOVI PREDAJE	29
5.1. OBVEZNICI	29
5.1.1. Proračunski korisnici državnog proračuna	29
5.1.2. Izvanproračunski korisnici državnog proračuna.....	29
5.2. ROKOVI DOSTAVE	30
6. KONTAKT OSOBE I PREUZIMANJE MATERIJALA	30
6.1. KONTAKT OSOBE.....	30
6.2. PREUZIMANJE MATERIJALA I PRILOGA.....	31

1. UVOD

Radi održavanja parlamentarnih izbora u 2015. godini nije bilo moguće donijeti Državni proračun Republike Hrvatske za 2016. i projekcije za 2017. i 2018. godinu u rokovima utvrđenim člankom 39. Zakona o proračunu. U skladu s istim, a temeljem članka 42. Zakona o proračunu, Hrvatski sabor donio je Odluku o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna u prva tri mjeseca 2016. godine.

Slijedom navedenog Vlada Republike Hrvatske je tek 25. veljače 2016. usvojila Smjernice za izradu državnog proračuna Republike Hrvatske za 2016. i projekcija za 2017. i 2018. (dalje u tekstu: Smjernice). Sukladno Zakonu o proračunu (Narodne novine, br. 87/08, 136/12 i 15/15) Ministarstvo financija, na temelju Smjernica, dostavlja proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna Upute za izradu prijedloga državnog proračuna (dalje u tekstu: Upute).

Uputa sadrži razradu metodologije za izradu prijedloga financijskog plana koja je propisana Zakonom o proračunu i podzakonskim aktima kojima se regulira provedba Zakona, ponajprije Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama (Narodne novine, br. 26/10 i 120/13) i Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, broj 124/14).

Pri izradi prijedloga financijskog plana proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna obvezni su pridržavati se Uputa.

Čelnik proračunskog i izvanproračunskog korisnika odgovoran je za zakonito i pravilno planiranje financijskog plana odnosno proračuna, a u skladu s danim limitima.

2. PROMJENE U OBUHVATU DRŽAVNOG PRORAČUNA

Prihodi i rashodi, primici i izdaci u državnom proračunu, kao i izračun manjka državnog proračuna iskazani su sukladno nacionalnoj metodologiji. Ona se razlikuje od Europske statističke metodologije ESA 2010 temeljem koje se izvještava prema Europskoj uniji. Ova se metodologija temelji na primjeni obračunskog načela, dok se kod planiranja državnog proračuna primjenjuje gotovinsko načelo. Razlike također proizlaze i iz različitog obuhvata proračunskih i izvanproračunskih korisnika, koji je prema nacionalnoj metodologiji uži nego statistički obuhvat.

S druge strane, utvrđeno je kako pojedini subjekti, kojima je osnivač Republika Hrvatska i koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili temeljem javnih ovlasti, zakona i drugih propisa, ispunjavaju kriterije za upis u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika sukladno odredbama Pravilnika o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Narodne novine, broj 128/09 i 142/14). Temeljem navedenoga od 1. siječnja 2016. proračunski korisnici postali su:

- Centar za praćenje poslovanja energetskog sektora i investicija (049 Ministarstvo gospodarstva),
- Hrvatski centar za zadružno poduzetništvo (051 Ministarstvo poduzetništva i obrta),
- Agencija za elektroničke medije (055 Ministarstvo kulture),
- Agencija za civilno zrakoplovstvo (065 Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture),
- Sveučilište Sjever (080 Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta).

U skladu s istim nadležna ministarstva dužna su ove korisnike uključiti u svoj financijski plan.

Slijedom navedenoga, očekuje se povećanje i prihoda (i primitaka) i rashoda (i izdataka) Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2016. u odnosu na prethodnu godinu, zbog uključivanja prihoda (i primitaka) koje ti subjekti ostvaruju iz drugih izvora osim državnog proračuna, te iskazivanja ukupnih rashoda (i izdataka) novih korisnika.

3. METODOLOGIJA IZRADE FINANCIJSKOG PLANA

Prijedlog financijskog plana proračunskog korisnika za razdoblje 2016. - 2018. sastoji se od:

- procjene prihoda i primitaka za 2016. - 2018. godinu,
- plana rashoda i izdataka za 2016. - 2018. godinu,
- obrazloženja prijedloga financijskog plana.

3.1. PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA

U skladu sa Zakonom o proračunu prijedlog financijskog plana korisnika proračuna sadrži procjenu prihoda i primitaka koji se iskazuju po izvorima financiranja za trogodišnje razdoblje.

Prihodi i primici Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2016. godini planiraju se na razini podskupine (treća razina računskog plana), a za 2017. i 2018. na razini skupine (druga razina računskog plana). Ipak, zbog povezivanja prihoda i primitaka s izvorima financiranja i kasnijeg praćenja potrošnje po izvorima, proračunski korisnici državnog proračuna planiraju prihode i primitke na razini osnovnog računa računskog plana (peta razina računskog plana). Iznimno, korisnici razine razdjel/glava prihode vezane uz izvor financiranja: pomoći i namjenske primitke planiraju na devetoj razini, sukladno Veznoj tablici danoj u Prilogu 1.

Izvori financiranja

Proračunski korisnici obvezni su izraditi procjenu prihoda i primitaka za razdoblje 2016. - 2018. po izvorima financiranja.

Osnovni izvori financiranja jesu:

1. Opći prihodi i primici
2. Doprinosi
3. Vlastiti prihodi
4. Prihodi za posebne namjene
5. Pomoći
6. Donacije
7. Prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja
8. Namjenski primici.

1. Izvor financiranja opći prihodi i primici čine prihodi od poreza, prihodi od financijske imovine, prihodi od nefinancijske imovine, prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, prihodi državne uprave, prihodi od kazni te primici od financijske imovine i zaduživanja (nenamjenski).

U izvor financiranja – opći prihodi i primici proračunski korisnik uključuje prihode koje ostvari iz državnog proračuna, a koje planira u okviru podskupine 671 Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika.

Za prihode iz ovog izvora namjena korištenja utvrđuje se kroz sam proračun. Rashodi planirani u financijskom planu proračunskog korisnika iz izvora financiranja opći prihodi i primici podmiruju se do visine planiranih rashoda neovisno o naplaćenim prihodima.

Izvor obuhvaća sljedeće izvore:

11 Opći prihodi i primici

12 Sredstva učešća za pomoći – unutar ovog izvora proračunski korisnici planiraju učešće Republike Hrvatske u slučaju kada u svom financijskom planu imaju planirane rashode iz izvora 5 Pomoći. Tijekom godine mogu se naknadno utvrditi aktivnosti i projekti za koje će se potom preraspodjelom osigurati sredstva i za pokriće nacionalnog udjela za financiranje projekata sufinanciranih iz sredstava EU.

13 Sredstva učešća za zajmove – unutar ovog izvora proračunski korisnici planiraju učešće Republike Hrvatske u slučaju kada u svom financijskom planu imaju planirane rashode iz izvora 8 Namjenski primici.

2. Izvor financiranja doprinosi obuhvaća sljedeće izvore:

21 Doprinosi za mirovinsko osiguranje – čine prihodi od doprinosa za mirovinsko osiguranje, a sredstvima iz ovog izvora financira se Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

23 Doprinosi za zapošljavanje – čine prihodi od doprinosa za zapošljavanje, a sredstvima iz ovog izvora financira se Hrvatski zavod za zapošljavanje.

3. Izvor financiranja vlastiti prihodi (31 Vlastiti prihodi) čine prihodi koje korisnik ostvaruje obavljanjem poslova na tržištu i u tržišnim uvjetima, a koje poslove mogu obavljati i drugi pravni subjekti izvan općeg proračuna (iznajmljivanje prostora, obavljanje ugostiteljskih usluga, prihodi od fotokopiranja dokumentacije, od prodaje mapa i sl).

Vlastiti prihodi iskazuju se u okviru podskupine 661 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga.

Ako su vlastiti prihodi uplaćeni u proračun u nižem opsegu nego što je planirano, u skladu sa Zakonom o proračunu korisnik može preuzeti i plaćati obveze samo u visini stvarno uplaćenih, odnosno raspoloživih sredstava. Ako su naplaćeni u višem opsegu nego što je planirano, korisnik može preuzeti i plaćati obveze iznad iznosa utvrđenih u proračunu, a do visine uplaćenih sredstava. **Upaćeni i/ili preneseni, a manje planirani ili neplanirani vlastiti prihodi moći će se izvršavati iznad visine utvrđene Državnim proračunom RH za 2016. godinu, uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija.**

4. Izvor financiranja prihodi za posebne namjene čine prihodi čije su korištenje i namjena utvrđeni posebnim propisima, a koje korisnik ostvaruje obavljanjem poslova iz svoje osnovne djelatnosti, na temelju posebnog propisa kojim je utvrđena namjena za koju se prikupljeni prihodi imaju utrošiti.

Izvor obuhvaća sljedeće izvore:

41 Prihodi od igara na sreću

42 Prihodi od spomeničke rente

43 Ostali prihodi za posebne namjene

Upaćeni i/ili preneseni, a manje planirani ili neplanirani prihodi za posebne namjene moći će se izvršavati iznad visine utvrđene Državnim proračunom RH za 2016. godinu, uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija.

Planiranje prihoda od igara na sreću

Prihodi od igara na sreću planiraju se sukladno članku 8. Zakona o igrama na sreću i Uredbi o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću.

5. Izvor financiranja pomoći čine prihodi ostvareni od inozemnih vlada, od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU, prihodi iz drugih proračuna te ostalih subjekata unutar općeg proračuna, kao i sredstva iz strukturnih fondova EU.

Ovaj izvor obuhvaća sljedeće izvore:

51 Pomoći EU

52 Ostale pomoći i darovnice – izvor se koristi za planiranje pomoći iz proračuna JLP(R)S i od ostalih subjekata unutar opće države te kod planiranja pomoći iz inozemstva koje proračunski korisnici dobivaju od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU i koje se izvršavaju putem jedinstvenog računa državnog proračuna.

53 Inozemne darovnice – izvor se koristi kod planiranja pomoći iz inozemstva (darovnica) koje proračunski korisnici dobivaju od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU, a koje se izvršavaju preko posebnih (namjenskih) računa u poslovnim bankama i ne uplaćuju izravno u proračun.

Posebna Uputa o planiranju i izvršavanju zajmova i darovnica Svjetske banke preko Hrvatske narodne banke i jedinstvenog računa državnog proračuna/državne riznice raspoloživa je na internetskim stranicama Ministarstva financija <http://www.mfin.hr/hr/priprema-proracuna>.

Upaćene i prenesene, a manje planirane ili neplanirane pomoći moći će se izvršavati iznad visine utvrđene Državnim proračunom RH za 2016. godinu, uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija.

55 Refundacije iz pomoći EU

551 Europski poljoprivredni jamstveni fond (EAGF)

559 Ostale refundacije iz pomoći EU

56 FONDOVI EU

561 Europski socijalni fond (ESF)

562 Kohezijski fond (CF)

563 Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)

564 Ribarski fondovi (EMFF i EFF)

565 Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)

57 OSTALI PROGRAMI EU

571 Schengenski instrument

572 Fondovi za izbjeglice i povratak

573 Instrumenti Europskog gospodarskog prostora i ostali instrumenti

574 Švicarski instrument

575 Fondovi za unutarnje poslove

Više o planiranju projekata financiranih iz ovih EU izvora daje se dijelu 3.4. ove Upute.

6. Izvor financiranja donacije čine prihodi ostvareni od fizičkih osoba, neprofitnih organizacija, trgovačkih društava i ostalih subjekata izvan općeg proračuna. Proračunski korisnici ne mogu planirati donacije (skupina 663) od drugih proračuna i proračunskih korisnika.

Izvor obuhvaća sljedeće izvore:

61 Donacije – obuhvaća sve donacije koje se uplaćuju u proračun.

63 Inozemne darovnice – obuhvaća donacije koje proračunski korisnici dobivaju od pravnih i fizičkih osoba iz inozemstva, a koje se izvršavaju preko specijalnih računa i ne uplaćuju izravno u proračun.

Donacije koje nisu bile iskorištene u prethodnoj godini prenose se u državni proračun za tekuću proračunsku godinu. Za opseg prenesenih prihoda i primitaka omogućeno je korištenje iznad financijskog plana proračunskog korisnika.

Ako proračunski korisnik – primatelj donacije nije iskoristio donaciju na način i pod uvjetima što ih je utvrdio donator, mora u financijskom planu u okviru izvora 11 osigurati sredstva za donaciju čiji povrat zahtijeva donator.

Uplaćene i prenesene, a manje planirane ili neplanirane donacije moći će se izvršavati iznad visine utvrđene Državnim proračunom RH za 2016. godinu, uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija.

7. Izvor financiranja prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja čine sredstva od prodaje i zamjene nefinancijske dugotrajne imovine i od nadoknade štete s osnova osiguranja, a mogu se koristiti samo za kapitalne rashode. Kapitalni rashodi jesu: rashodi za nabavu nefinancijske imovine, rashodi za održavanje nefinancijske imovine, kapitalne pomoći koje se daju trgovačkim društvima u kojima država ima odlučujući utjecaj na upravljanje za nabavu nefinancijske imovine i dodatna ulaganja u nefinancijsku imovinu te ulaganja u dionice i udjele trgovačkih društava.

Proračunski korisnici državnog proračuna koji nemaju poseban račun, odnosno koji svoj financijski plan u cijelosti izvršavaju preko sustava državne riznice, ne planiraju odvojeno ovaj izvor

financiranja. Proračunski korisnici kojima se od 2015. godine vlastiti i namjenski prihodi i primici evidencijski prate u sustavu državne riznice iskazuju navedeni izvor u svom financijskom planu.

8. Izvor financiranja namjenski primici čine primici od financijske imovine i zaduživanja, čija je namjena utvrđena posebnim ugovorima i/ili propisima.

Izvor obuhvaća sljedeće izvore:

81 Namjenski primici od zaduživanja – u okviru kojeg se planiraju projekti koji se financiraju iz zajmova od međunarodnih organizacija i institucija, ali na način da se izvršavaju putem jedinstvenog računa državnog proračuna.

82 Namjenski primici od zaduživanja kroz refundacije – planiraju se isključivo zajmovi od međunarodnih organizacija i institucija koji se troše kroz projekte ali na način da se plaćanja izvršavaju kroz državni proračun, a zajmodavac naknadno sredstvima zajma refundira nastale izdatke (primjer projekti financirani iz zajmova CEB-a i EIB-a).

83 Namjenski primici od inozemnog zaduživanja – planiraju se isključivo zajmovi od međunarodnih organizacija i institucija koji se troše kroz projekte na način da se izvršavaju preko posebnih (namjenskih) računa u poslovnim bankama.

Rashodi i izdaci koji se financiraju iz namjenskih primitaka od zaduživanja mogu se izvršavati do iznosa uplaćenih, odnosno raspoloživih sredstava bez obzira na visinu plana. Ukoliko se ovi primici ostvare, a ne potroše, mogu se prenositi na trošenje iz jedne u drugu proračunsku godinu, a uplaćeni i preneseni mogu se koristiti prema naknadno utvrđenim aktivnostima i/ili projektima u proračunu uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija.

3.2. PRIJEDLOG PLANA RASHODA I IZDATAKA

3.2.1. Limiti rashoda po razdjelima državnog proračuna

Proračunski korisnici državnog proračuna obvezni su izraditi prijedlog plana rashoda i izdataka za razdoblje 2016.-2018. prema Pravilniku o proračunskim klasifikacijama i Pravilniku o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Tablica 1 sadrži prikaz procjene gornje granice ukupnog financijskog plana (limit) za razdoblje 2016. – 2018. prema razdjelima državnog proračuna. Limiti uključuju rashode poslovanja (skupina konta 3) i rashode za nabavu nefinancijske imovine (skupina konta 4) za sljedeće izvore financiranja: opći prihodi i primici, doprinosi (isključivo Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava) te namjenski primici od zaduživanja.

U svrhu izrade fiskalno održivih proračuna u narednom trogodišnjem razdoblju, **ministarstva, državni uredi i agencije u izradi prijedloga svojih financijskih planova obvezni su se rukovoditi utvrđenim limitima po razdjelima državnog proračuna** za izvore financiranja koji utječu na visinu manjka proračuna opće države. **Rashodi iznad ukupno utvrđenog limita ne mogu se unijeti u sustav Državne riznice.**

Rashodi za razdoblje 2016. - 2018. planiraju se na razini odjeljka računskog plana (četvrta razina računskog plana), dok se Državni proračun Republike Hrvatske za 2016. godinu donosi na razini podskupine (treća razina računskog plana) na kojoj će biti postavljene i kontrole izvršavanja. Temeljem odredbi Zakona o proračunu Hrvatski sabor usvajat će i projekcije za 2017. i 2018. godinu i to na razini skupine (druga razina računskog plana).

U tablici 1 nije obuhvaćena procjena rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine koji će se financirati iz ostalih izvora, a pod istima se smatraju: vlastiti prihodi, prihodi za posebne namjene, pomoći i donacije koji ne utječu na visinu manjka proračuna opće države.

S obzirom na proračunska ograničenja, proračunski korisnici se usmjeravaju na veće korištenje europskih fondova. Pritom je potrebno osigurati sredstva na vlastitim pozicijama za nacionalno sufinanciranje.

Proračunskim korisnicima se napominje da, sukladno članku 25. stavku 3. Zakona o proračunu, visina financijskog plana po razdjelima organizacijske klasifikacije obuhvaća:

- A. visinu sredstava potrebnih za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz trenutno važećih propisa, i
- B. visinu sredstava potrebnih za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti.

Tablica 1: Limiti ukupnih rashoda po razdjelima državnog proračuna za izvore financiranja: opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici od zaduživanja za razdoblje 2016. – 2018.

Izvori 1,2,8 konta 3,4		Plan 2015.	2016.			Indeks 16./15.	Projekcija 2017.	Indeks 17./16.	Projekcija 2018.	Indeks 18./17.
			1. limit	2. limit	Projekcija 2016.					
UKUPNO		105.468.908.827	103.247.846.204	147.122.259	103.394.968.463	98,03	104.563.659.738	101,13	106.519.642.236	101,87
010	HRVATSKI SABOR	131.740.000	120.448.289	11.000.000	131.448.289	99,78	122.873.168	93,48	125.259.709	101,94
012	DRŽAVNO IZBORNO POVIJERENSTVO REPUBLIKE HRVATSKE	201.375.000	34.513.562	0	34.513.562	17,14	16.970.421	49,17	7.600.228	44,79
013	URED PREDSEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE PO PRESTANKU	863.000	777.819	0	777.819	90,13	788.361	101,36	804.877	102,09
015	URED PREDSEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE	40.500.000	38.011.415	0	38.011.415	93,86	38.555.790	101,43	39.483.173	102,41
017	USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE	27.425.000	27.050.364	0	27.050.364	98,63	27.445.851	101,46	28.116.259	102,44
018	AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA	11.645.000	10.934.633	0	10.934.633	93,90	11.095.214	101,47	11.375.383	102,53
020	VLA DA REPUBLIKE HRVATSKE	167.548.750	184.177.363	3.500.000	187.677.363	112,01	190.183.872	101,34	193.820.846	101,91
025	MINISTARSTVO FINANCIJA	19.775.799.884	19.536.585.859	0	19.536.585.859	98,79	20.067.527.955	102,72	20.409.705.849	101,71
027	RH SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA	323.343.000	314.217.109	0	314.217.109	97,18	318.610.617	101,40	325.937.897	102,30
028	DRŽAVNI URED ZA SREDNJI JAVNU NABAVU	6.000.000	5.544.369	0	5.544.369	92,41	5.596.974	100,95	5.699.362	101,83
029	DRŽAVNI URED ZA UPRAVLJANJE DRŽAVNOM IMOVINOM	38.150.000	37.041.921	5.000.000	42.041.921	110,30	42.570.632	101,26	43.382.924	101,91
030	MINISTARSTVO OBRANE	4.082.000.000	3.813.705.678	0	3.813.705.678	93,43	3.844.544.487	100,81	3.990.250.453	103,79
032	DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE	51.320.000	48.183.482	0	48.183.482	93,89	48.828.959	101,34	49.657.178	101,70
033	DRŽAVNI URED ZA OBNOVU I STAMBENO ZBRINJAVANJE	235.666.000	173.272.292	0	173.272.292	73,62	175.107.966	101,06	181.976.565	103,92
040	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	4.319.403.182	4.308.712.296	0	4.308.712.296	99,75	4.241.770.745	98,45	4.375.622.074	103,16
041	MINISTARSTVO BRANITELJA	915.700.000	859.628.408	0	859.628.408	93,88	870.486.059	101,26	887.037.961	101,90
048	MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA	594.300.000	495.922.785	22.420.000	518.342.785	87,22	605.709.150	116,85	595.112.189	98,25
049	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	1.051.824.961	1.303.733.365	1.000.000	1.304.733.365	124,04	1.020.856.935	78,24	681.364.773	66,74
051	MINISTARSTVO PODUZETNIŠTVA I OBRTA	200.988.364	155.741.859	0	155.741.859	77,49	157.763.370	101,30	161.141.903	102,14
052	POVIJERENSTVO ZA ODLUČIVANJE O SUKOBU INTERESA	5.500.000	4.725.695	0	4.725.695	85,92	4.792.816	101,42	4.929.350	102,85
055	MINISTARSTVO KULTURE	678.360.405	650.179.050	0	650.179.050	95,85	659.075.465	101,37	672.864.605	102,09
060	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE	2.579.230.598	2.331.871.840	0	2.331.871.840	90,41	2.098.394.192	89,99	2.250.799.529	107,26
061	MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE	381.320.120	300.509.497	1.619.759	302.129.256	79,23	296.208.588	98,04	301.517.225	101,79
065	MINISTARSTVO PROMETA, PROMETA I INFRASTRUKTURE	5.364.272.900	5.279.159.406	0	5.279.159.406	98,41	5.322.823.301	100,83	5.480.774.456	102,97
076	MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOGA UREĐENJA	521.500.000	318.454.133	2.100.000	318.554.133	61,08	296.265.135	93,00	308.384.891	104,09
077	MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE	242.354.062	234.785.099	0	234.785.099	96,88	237.887.543	101,32	245.040.413	103,01
080	MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA	11.832.682.927	11.595.450.583	0	11.595.450.583	98,00	11.735.576.689	101,21	12.049.503.645	102,88
086	MINISTARSTVO RADA I PROJEKTOVANJA SUSTAVA	41.217.377.738	41.164.686.817	0	41.164.686.817	99,87	41.720.847.743	101,35	42.485.225.317	101,83
090	MINISTARSTVO TURIZMA	179.070.000	139.078.772	0	139.078.772	77,67	140.937.530	101,34	143.451.632	101,78
095	MINISTARSTVO UPRAVE	313.888.498	348.864.283	0	348.864.283	111,14	354.010.833	101,48	362.030.022	102,27
096	MINISTARSTVO ZDRAVLJA	2.968.786.599	2.850.778.368	0	2.850.778.368	95,45	2.895.426.258	101,22	2.961.716.558	102,64
102	MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH	4.430.181.900	4.108.411.513	100.000.000	4.208.411.513	94,95	4.512.375.003	107,27	4.583.810.016	101,58
106	HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI	51.000.000	51.108.421	0	51.108.421	100,21	51.651.654	101,06	52.545.279	101,73
110	MINISTARSTVO PRAVOSUDA	2.272.744.745	2.168.557.952	0	2.168.557.952	95,42	2.200.359.593	101,47	2.257.219.222	102,58
120	URED PUČKOG PRAVOBRANITELJA	9.904.000	10.891.699	0	10.891.699	109,97	11.034.533	101,31	11.307.398	102,47
121	PRAVOBRANITELJ ZA DJECU	4.996.000	4.904.585	0	4.904.585	98,17	4.975.476	101,45	5.104.663	102,60
122	PRAVOBRANITELJICA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA	2.852.202	2.868.074	0	2.868.074	100,56	2.910.060	101,46	2.980.462	102,42
123	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM	3.379.000	3.581.416	0	3.581.416	105,99	3.628.984	101,27	3.702.428	102,08
160	DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU	78.069.002	74.478.699	0	74.478.699	95,40	75.552.414	101,44	77.373.760	102,41
185	DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU	50.014.000	55.491.005	0	55.491.005	110,95	56.272.599	101,41	57.540.936	102,25
196	DRŽAVNA KOMISIJA ZA KONTROLU POSTUPAKA JAVNE NABAVE	8.430.000	8.705.361	0	8.705.361	103,28	8.816.906	101,27	9.001.454	102,09
240	URED VUČA ZA NACIONALNU SIGURNOST	24.791.000	24.562.678	0	24.562.678	99,08	24.896.019	101,36	25.708.188	103,26
241	OPERATIVNO TEHNIČKI CENTAR ZA NADZOR TELEKOMUNIKACIJA	28.728.000	20.692.355	0	20.692.355	77,42	20.897.841	100,99	22.117.876	105,84
242	ZAVOD ZA SIGURNOST INFORMACIJSKIH SUSTAVA	12.799.000	12.189.683	482.500	12.672.183	99,01	12.836.085	101,29	13.291.360	103,55
250	AGENCIJA ZA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA	5.669.000	5.443.308	0	5.443.308	97,74	5.522.490	101,45	5.670.077	102,67
256	DRŽAVNI ZAVOD ZA RADIOLOŠKU I NUKLEARNU SIGURNOST	9.180.000	10.348.024	0	10.348.024	112,70	9.483.966	91,67	9.707.626	102,36
258	POVIJERENIK ZA INFORMIRANJE	2.335.000	2.870.029	0	2.870.029	122,91	2.903.496	101,17	2.964.242	102,09

Izvor: Ministarstvo financija

Napomene uz limite:

U proračunu za razdoblje 2016. – 2018. limit Vlade Republike Hrvatske uključuje sredstva za poticaje prema ugovorima Vlade Republike Hrvatske i vjerskih zajednica u iznosu od 20,0 milijuna kuna što se do sada planiralo u financijskom planu Ministarstva financija. Navedeno je već predviđeno Odlukom o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih proračunskih korisnika državnog proračuna Republike Hrvatske u prvom tromjesečju 2016. godine (NN, br. 109/15 i 130/15 - ispravak).

Limit Ministarstva uprave za razdoblje 2016. – 2018. uključuje sredstva za uspostavu i održavanje usluge centralnog obračuna plaća i upravljanja ljudskim resursima u iznosu od 14,5 milijuna kuna. Isto tako uključena su i sredstva za uspostavu i održavanje usluge e-građani u iznosu od 10,6 milijuna kuna. Navedena sredstva do sad su bila planirana unutar financijskog plana Ministarstva financija.

Ministarstva koja su prethodnih godina imala praksu podcjenjivanja iznosa planiranog za rashode za zaposlene imat će u sustavu državne riznice ugrađenu kontrolu, odnosno limit na ovoj kategoriji rashoda ispod kojeg neće moći unijeti rashode za zaposlene.

3.2.2. Planiranje materijalnih rashoda

Ministarstvo financija je u studenom 2015. godine izradilo *Smjernice za uspostavu standardnih materijalnih troškova kod proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna* radi poboljšanja upravljanja materijalnim rashodima, prvenstveno kroz definiranje mjera koje će doprinijeti smanjenju odnosno optimizaciji materijalnih rashoda. Putem indikatora utvrđenih po vrstama materijalnih rashoda utvrđeni su standardni (prosječni) troškovi. Usporedbom s istima moguće je utvrditi koji korisnici imaju povećane rashode, ali i razloge odstupanja što pridonosi kvalitetnijem planiranju proračuna.

Kod utvrđivanja limita materijalnih rashoda uzeti su u obzir indikatora izvršenja materijalnih rashoda u odnosu na standarde utvrđene Smjernicama za uspostavu standardnih materijalnih troškova kod proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna:

1. **Službena putovanja** – korisnici kojima rashodi za službena putovanja prelaze ukupni standardni trošak od 168 kuna po zaposleniku mjesečno odnosno 92 kune po zaposleniku mjesečno iz izvora 1, 2 i 8, obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje rashoda za službena putovanja te planirati rashode za službena putovanja u okviru standardnog troška odnosno najmanje 10% smanjenja u odnosu na izvršenje 2015. godine.

Kroz standardizaciju procesa odobravanja službenih putovanja te propisivanje kategorije odnosno maksimalnih iznosa smještaja i prijevoza osigurat će se racionalnije korištenje sredstava za službena putovanja. Vezano za obveze Republike Hrvatske u radu EU institucija, značajan dio troškova smještaja i prijevoza podmiruje se iz EU sredstava odnosno izvora koji ne utječu na povećanje proračunskog manjka što pridonosi mjerama optimizacije rashoda.

2. **Stručno usavršavanje zaposlenika** - korisnici kojima rashodi za stručno usavršavanje zaposlenika prelazi ukupni standardni trošak od 35 kuna po zaposleniku mjesečno odnosno 24 kune po zaposleniku mjesečno iz izvora 1, 2 i 8, obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje rashoda za stručno usavršavanje zaposlenika te navedene rashode planirati u okviru standardnog troška odnosno najmanje 10% smanjenja u odnosu na izvršenje 2015. godine.
- Ukupno usavršavanje zaposlenika iz izvora 1, 2 i 8 (seminari, savjetovanja i simpoziji, tečajevi i stručni ispiti te školarine na preddiplomskim, poslijediplomskim i doktorskim studijima koje poslodavac podmiruje svojim zaposlenicima) potrebno je planirati najviše u okviru 1% udjela u

ukupnim rashodima za zaposlene (311+313). Izuzetak su obavezna školovanja propisana nacionalnom regulativom (primjerice kod Direkcije za korištenje službenih zrakoplova).

3. **Uredski materijal i ostali materijalni rashodi** - korisnici kojima rashodi za uredski materijal i ostale materijalne rashode prelazi ukupni standardni trošak od 188 kuna po zaposleniku mjesečno odnosno 124 kune po zaposleniku mjesečno iz izvora 1, 2 i 8, obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje rashoda za uredski materijal i ostale materijalne rashode te navedene rashode planirati u okviru standardnog troška odnosno najmanje 10% smanjenja u odnosu na izvršenje 2015. godine.

U tijeku je postupak središnje javne nabave uredskog materijala, potrošnog materijala i tonera i tinti za koje se zbog uvođenja standardizacije i smanjenja broja artikala po završetku postupka kod korisnika očekuje ostvarenje dodatnih ušteda od 15% za potrošni materijal (sredstva za čišćenje i održavanje i materijal za higijenske potrebe i njegu), tonere i tinte odnosno 20% za uredski materijal.

4. **Energija** - korisnici kojima rashodi za energiju (električna energija, toplana, plin, bez goriva) prelaze ukupni standardni trošak od 307 kuna po zaposleniku mjesečno, odnosno 9 kuna po kvadratnom metru mjesečno, obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje navedenih rashoda. Ukoliko rashodi prelaze standardni trošak po zaposlenom, a u okvirima su standardnog troška po kvadratnom metru, trošak može biti opravdan ako se radi o djelatnosti koja podrazumijeva korištenje dvorana, skladišta, laboratorija i slično.

Državni ured za središnju javnu nabavu je u 2015. godini proveo postupak javne nabave opskrbe električnom energijom s ciljem sklapanja okvirnog sporazuma s jednim gospodarskim subjektom na dvije godine za obveznike središnje javne nabave (560 korisnika). Za 34 središnja tijela državne uprave i pravosudna tijela postignuta cijena je cca 12% manja, a za ostala tijela (za koja je postupak bio proveden u 2014. godini) za cca 8% uspoređujući je sa cijenama iz postupka za 2013. godinu.

5. **Vozila** – uvidom u realizaciju Okvirnog sporazuma za gorivo u 2015. godini razvidno je da velik broj korisnika ne koristi gorivo iz navedenog sporazuma (Motorni benzin Eurosuper BS 95 i Dizelsko gorivo Eurodizel BS) već koriste tzv. class gorivo s aditivima na koje se ne primjenjuju popusti. Budući da je Državni ured za središnju javnu nabavu upozorio na navedeno i dostavio popis tristotinjak lokacija gdje se nudi povoljnije gorivo, korištenje skupljeg goriva pratit će se kod indikatora za procjenu dobrog upravljanja materijalnim rashodima.

Za održavanje vozila do sada nije provedena središnja nabava, te se tijekom 2016. godine planiraju odraditi pripremne radnje za provedbu postupka (analiza potreba korisnika i istraživanje tržišta radi utvrđivanja procijenjene vrijednosti i eventualnih ušteda).

Dodatne uštede namjeravaju se postići uvođenjem cloud nadzora vozila, analizom podataka o vozilima svih proračunskih i izvanproračunskih korisnika i drugim mjerama. Budući da troškovi održavanja proporcionalno rastu s prijeđenim kilometrima (servisni intervali prema broju kilometara) i starosti vozila, način optimizacije navedenih troškova potrebno je promatrati u okviru sveobuhvatne analize. Preduvjet za navedeno je registar vozila u vlasništvu i/ili na korištenju proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna čija je izrada u tijeku, a koji omogućava praćenje i upravljanje svim troškovima koji se odnose na motorna vozila.

6. **Sitni inventar** - korisnici kojima rashodi za sitni inventar prelazi ukupni standardni trošak od 10 kuna po zaposleniku mjesečno iz izvora 1, 2 i 8, obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje rashoda za sitni inventar te navedene rashode planirati u okviru standardnog troška odnosno najmanje 10% smanjenja u odnosu na izvršenje 2015. godine.

7. **Usluge telefona, pošte i prijevoza** - korisnici kojima rashodi za usluge fiksne i mobilne telefonije prelaze standardni trošak (128 kuna za fiksnu telefoniju po zaposleniku mjesečno odnosno 75 kuna po pretplatničkom broju mjesečno) obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje navedenih rashoda (smanjiti limit sredstava zaposlenicima koji se podmiruje iz državnog proračuna i slično) te u plan rashoda za 2016. godinu uključiti planirane uštede.

U tijeku je sklapanje okvirnog sporazuma za **poštanske usluge** te se njegova primjena očekuje od ožujka 2016. godine. Uvažavajući trenutnu situaciju između potencijalnih davatelja poštanskih usluga i tržišni porast cijena, cijene su 5-6% veće u odnosu na prošlo nadmetanje za 34 obveznika središnje nabave ali su također od 6-27% manje u odnosu na tržišnu cijenu iz cjenika Hrvatske pošte za 527 novih korisnika središnje javne nabave.

U 2016. godini očekuje se uspostava standardizacije (centralizacije) procesa dostave i razmjene službenih dokumenata putem elektroničke pošte čime bi se ostvarile uštede na troškovima za poštanske usluge.

Državni ured za središnju javnu nabavu u 2016. godini planira po prvi puta provesti i **postupak središnje nabave za fiksnu telefoniju** (34 obveznika + 520 korisnika iz Odluke Vlade RH) te se po završetku postupka očekuje 10% uštede u odnosu na procijenjenu vrijednost nabave.

U 2015. godini proveden je postupak središnje javne nabave za usluge u pokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži, s uređajima i elektroničkim karticama za korištenje tih usluga (usluge mobilne telefonije). Sukladno Odluci Vlade RH o racionalizaciji troškova mobilne telefonije i vozila za korisnike središnje javne nabave od 30. srpnja 2015. godine, količina mobilnih uređaja i novih pretplatničkih brojeva smanjene su za 10% u odnosu na broj postojećih pretplatničkih brojeva iz čega proizlaze smanjeni troškovi za mobilnu telefoniju u 2016. godini.

Unatoč istovrsnom propisu koji uređuje uvjete korištenja mobilnih telefona, uočena je vrlo visoka neujednačenost broja pretplatničkih brojeva za koje korisnik podmiruje nastale troškove u odnosu na ukupni broj zaposlenih. Primjerice, pojedina ministarstva ili agencije imaju 20% pretplatničkih brojeva u odnosu na broj zaposlenih dok se kod nekih korisnika može uočiti i više pretplatničkih brojeva od ukupnog broja zaposlenih. Svi korisnici dužni su preispitati je li ispunjen uvjet iz točke VI. Odluke o uvjetima korištenja službenih osobnih automobila, mobilnih telefona, redovnih zrakoplovnih linija, poslovnih kreditnih kartica, sredstava reprezentacije, te načinu odobravanja službenih putovanja („Narodne novine“, br. 5/12, 128/12 i 24/14), a to je da isto zahtijeva potreba službe.

8. **Usluge promidžbe i informiranja** - korisnici kojima rashodi za usluge promidžbe i informiranja prelaze ukupni standardni trošak od 65 kuna po zaposleniku mjesečno, obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje navedenih rashoda te iste planirati u okviru standardnog troška odnosno najmanje 10% smanjenja u odnosu na izvršenje 2015. godine.
9. **Komunalne usluge** - korisnici kojima rashodi za komunalne usluge prelaze standardni trošak (195 kuna po zaposleniku mjesečno odnosno 6 kuna po kvadratnom metru mjesečno) obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje rashoda za navedene usluge.

10. **Zakupnine i najamnine** - korisnici kojima rashodi za najam poslovnog prostora prelaze standardni trošak (9 EUR po kvadratnom metru mjesečno) obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje rashoda za najam poslovnog prostora te u skladu s istima planirati rashode u 2016. godini.
- Ministarstvo financija je suradnji s DUUDI-em pokrenulo aktivnosti radi smanjenja troškova najma prostora u 2016. godini. Dodatnim ulaganjem u poslovne prostore u vlasništvu države planira se postići dugoročna ušteda na najamninama.
- Korisnici koji imaju potrebu najma dvorana za organizaciju radionica, seminara, skupova i slično obvezni su kontaktirati Ministarstvo financija radi pronalaženja adekvatnog prostora u vlasništvu države. Tek ukoliko ne postoji odgovarajući prostor u vlasništvu države, korisnik može započeti postupak nabave najpovoljnijeg prostora za navedene potrebe u vlasništvu pravnih i fizičkih osoba.
- U 2016. godini planira se provođenje postupka središnje javne nabave za Microsoft licence te se očekuje 10% uštede u odnosu na procijenjenu vrijednost nabave.
11. **Intelektualne usluge** – korisnici kojima su rashodi na temelju zaključenih ugovora o djelu veći od iznosa propisanog odredbama Zakona o državnim službenicima odnosno 2,0 % osiguranih sredstava za plaće u tekućoj godini, obvezni su uskladiti svoje poslovanje sa zakonskim odredbama u 2016. godini.
12. **Ostale usluge** - U 2015. godini proveden je postupak središnje javne nabave usluga čišćenja prostorija te je u najvećoj mjeri zbog smanjenje učestalosti (dinamike) čišćenja prostorija ostvareno 55% uštede u odnosu na procijenjenu vrijednost nabave. U postupku za usluge čišćenja obuhvaćeno je 30 korisnika.
13. **Naknade osobama izvan radnog odnosa** – naknade putnih troškova osobama izvan radnog odnosa potrebno je ograničiti na troškove koji su u poreznom smislu neoporezivi (za osobe izvan radnog odnosa kojima se uz naknadu plaćaju i putni troškovi, neoporezivo se mogu nadoknaditi troškovi za smještaj i prijevoz ukoliko računi za navedene usluge glase na korisnika koji plaća putne troškove). Također, potrebno je utvrditi maksimalne iznose smještaja i prijevoza koji se nadoknađuju.
14. **Naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, povjerenstava** – Sve naknade koje prelaze 1.000 kn mjesečno potrebno je smanjiti za najmanje 10% u 2016. godini.
15. **Premije osiguranja** - U 2015. godini proveden je postupak središnje javne nabave usluga obveznog osiguranja vozila i kasko osiguranja vozila u kojem je ostvareno 63% uštede u odnosu na procijenjenu vrijednost nabave. Proveden je i postupak za kolektivno osiguranje u kojem je ostvareno 38% uštede u odnosu na procijenjenu vrijednost nabave.
16. **Reprezentacija** - korisnici kojima rashodi za reprezentaciju prelaze ukupni standardni trošak od 26 kuna po zaposleniku mjesečno, obvezni su u 2016. godini poduzeti mjere za smanjenje navedenih rashoda te iste planirati u okviru standardnog troška odnosno najmanje 10% smanjenja u odnosu na izvršenje 2015. godine.
- Osim indikatora potrošnje po zaposlenom intencija je uvesti i druge kontrolne mehanizme za optimalno korištenje sredstava za reprezentaciju.
17. **Članarine** – svi korisnici obvezni su preispitati svrhovitost svih članarina koje podmiruju

3.2.3. Nepravilnosti kod iskazivanja rashoda

U listopadu 2014. godine donesen je Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. Ekonomska klasifikacija zasnovana na novom Računskom planu koristila se već pri izradi proračuna za 2015. godinu i projekcija za 2016. i 2017. godinu.

Analizom financijskih planova ministarstava i drugih proračunskih korisnika utvrđeno je da značajan broj istih pogrešno iskazuje rashode unutar pojedinih podskupina Računskog plana. Najčešće greške javljaju se kod evidentiranja rashoda u okviru podskupine 329 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja, rashoda za subvencije trgovačkim društvima u i izvan javnog sektora, poljoprivrednicima i obrtnicima, pomoći unutar općeg proračuna, naknada građanima i kućanstvima te tekućih i kapitalnih donacija.

- **podskupina računa 329 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja**

Svi rashodi koji se u Računskom planu mogu klasificirati prema prirodnoj vrsti troška ne smiju se iskazivati unutar osnovnog računa 32999 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja. Pojedini korisnici su unutar osnovnog računa 32999 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja evidentirali dnevne parkirališne karte, kamate, kazne za parkiranje, novčanu kaznu i trošak prekršajnog postupka, troškove Visa Corporate kartice, humanitarni prilog, otkaz rezervacije smještaja i sl. Za navedene rashode već postoje odgovarajući osnovni računi (primjerice: 38351 Ostale kazne, 32961 Troškovi sudskih postupaka i sl.).

- **skupina računa 35 Subvencije**

Subvencije se daju kreditnim institucijama, osiguravajućim društvima i ostalim financijskim institucijama te trgovačkim društvima u i izvan javnog sektora, kao i poljoprivrednicima i obrtnicima. Subvencije se daju isključivo sudionicima u stvaranju nove vrijednosti te se ne mogu davati krajnjim potrošačima.

Primjerice, sufinanciranje kamata za stambene kredite zaposlenima ili drugim osobama ministarstvo je (pogrešno) evidentiralo u okviru podskupine 352 Subvencije trgovačkim društvima, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora. Međutim, u ovom slučaju ne radi se o subvencioniranju poslovanja banke ili druge financijske institucije, već o sufinanciranju kamata zaposlenima/drugim osobama, što se treba evidentirati u okviru podskupine 372 Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna.

- **skupina računa 36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna**

Sredstva namijenjena jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave planiraju se u okviru podskupine računa 363 Pomoći unutar općeg proračuna:

363			Pomoći unutar općeg proračuna
	3631		Tekuće pomoći unutar općeg proračuna
		36314	Tekuće pomoći županijskim proračunima
		36315	Tekuće pomoći gradskim proračunima
		36316	Tekuće pomoći općinskim proračunima
	3632		Kapitalne pomoći unutar općeg proračuna
		36324	Kapitalne pomoći županijskim proračunima
		36325	Kapitalne pomoći gradskim proračunima
		36326	Kapitalne pomoći općinskim proračunima

Sredstva namijenjena proračunskim korisnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (primjerice dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama, ustanovama u kulturi i slično) planiraju se u okviru podskupine računa 366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna, bez obzira hoće

li se navedena sredstva u procesu izvršavanja doznačavati na račun korisnika ili nadležnog proračuna. **Iznimka je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta koje rashode za zaposlene i naknade troškova zaposlenima osnovnih i srednjih škola i nadalje planira po prirodnoj vrsti rashoda (kao i u prethodnim godinama), međutim u financijskom izvještaju razdjela 080 glave 05 Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta navedene rashode potrebno je iskazati u okviru odjeljaka i osnovnih računa podskupine računa 366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna.**

Sredstva namijenjena izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna planiraju se u okviru podskupine računa 363 Pomoći unutar općeg proračuna.

Podskupina računa **367 ne koristi** se u procesu planiranja.

Ministarstva i svi ostali proračunski korisnici državnog proračuna u okviru svog financijskog plana, a iz izvora financiranja opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici ne smiju planirati sredstva namijenjanja drugom proračunskom korisniku državnog proračuna. Takvo postupanje dovodi do dvostrukog iskazivanja prihoda i rashoda u državnom proračunu.

Ministarstvo financija je dopisom KLASA: 400-01/15-01/55 od 12. veljače 2016. zatražilo podatke razdjela o svim međusobnim plaćanjima proračunskih korisnika koja se pojavljuju tijekom godine i u kojima su sudionici proračunski korisnici iz nadležnosti razdjela. Vezano uz pristigla očitovanja proračunski korisnici na razini razdjela trebaju kontaktirati svog savjetnika u Sektoru za pripremu proračuna radi upute o daljnjem postupanju.

- **skupina računa 38 Ostali rashodi**

Donacije se daju subjektima izvan općeg proračuna: zdravstvenim neprofitnim organizacijama, vjerskim zajednicama, nacionalnim zajednicama i manjinama, udrugama i političkim strankama, sportskim društvima, zakladama i fondacijama, građanima i kućanstvima te humanitarnim organizacijama. Sukladno Računskom planu evidentiraju se na odgovarajućim osnovnim računima unutar odjeljka 3811 Tekuće donacije u novcu, odnosno 3821 Kapitalne donacije u novcu. **Proračunski korisnici jedni drugima ne mogu davati donacije.**

U slučaju dileme radi li se o proračunskom korisniku, potrebno je provjeriti je li primatelj sredstava upisan u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji je objavljen na web stranici Ministarstva financija pod www.mfin.hr/hr/registar.

Kod neraspoznavanja radi li se o neprofitnoj organizaciji, trgovačkom društvu u javnom ili izvan javnog sektora potrebno je putem OIB-a ili MB primatelja sredstava provjeriti sektorsku klasifikaciju institucionalnih jedinica prema ESA 2010 na web stranicama Državnog zavoda za statistiku (<http://www.dzs.hr>, Baze podataka – Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica).

Slijedom svega navedenog, proračunski korisnici trebaju analizirati aktivnosti i projekte u svom financijskom planu kako bi utvrdili postoje li odstupanja od odredbi Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Prilikom izrade Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2016. godinu i projekcija za 2017. i 2018. godinu proračunski korisnici dužni su ispravno planirati i izvršavati rashode u svom financijskom planu, a u skladu s navedenim Pravilnikom.

3.2.4. Planiranje izdataka za otplatu glavnice u sustavu Državne riznice

Ministarstva i ostala tijela državne uprave koja u razdoblju 2016.-2018. planiraju izdatke na skupinama računa 51 Izdaci za dane zajmove i depozite, 53 Izdaci za dionice i udjele u glavnici i 54 Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova, a koji se financiraju iz izvora financiranja opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici, planirane iznose trebaju iskazati po pojedinim

aktivnostima i projektima prema Tablici: Plan izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova danoj u Prilogu 6 ove Upute.

Popunjenu Tablicu potrebno je dostaviti najkasnije do **2.ožujka 2016. godine** Ministarstvu financija – Odjelu za pripremu i izradu državnog proračuna koji će nakon analize podataka **utvrditi limit izdataka ministarstva ili drugog tijela državne uprave kako bi korisnik pri unošenju usklađenog financijskog plana mogao unijeti i ove podatke u sustav Državne riznice**

3.2.5. Planiranje sudskih sporova i ovrha

Sukladno nalazu Državnog ureda za reviziju iz Izvješća o obavljenoj reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. napominjemo kako pojedini proračunski korisnici ne posvećuju dovoljnu pažnju planiranju (ne planiraju dostatne iznose sredstava za ovrhe ili ih uopće ne planiraju) odnosno upravljanju potencijalnim obvezama koje su u okvirima njihove nadležnosti. Pokrenuti tužbeni zahtjevi pred nadležnim sudovima koji se vode protiv Republike Hrvatske predstavljaju potencijalne obveze koje u narednom razdoblju mogu teretiti račun državnog proračuna. Odredbama članka 16. stavka 1. točka 3. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 32/11), propisano je da su obvezne bilješke uz Bilancu, pregled ostalih ugovornih odnosa i slično, koji uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku i slično). Iz navedene odredbe vidljiva je obveza proračunskih korisnika o vođenju evidencija o tužbenim zahtjevima koji se pokreću protiv Republike Hrvatske pred nadležnim sudovima, a koji su iz njihova djelokruga.

Uz navedeno, Odlukom o mjerama za poticanje alternativnog i izvansudskog rješavanja sporova u građanskopravnim predmetima u kojima je jedna od stranaka u sporu Republika Hrvatska (Narodne novine, broj 69/12) propisano je kako će se sredstva potrebna za provedbu mjera i primjenu pravila iz ove Odluke osigurati u državnom proračunu Republike Hrvatske, na poziciji tijela državne uprave iz čijeg djelokruga proizlazi spor.

Stoga, su **ministarstva i ostala tijela državne uprave dužna sredstva za ovrhe i sudske sporove, uključujući i sredstva za rješavanje sporova mirnim putem sklapanjem nagodbi, planirati u okviru svog financijskog plana.**

3.2.6. Planiranje obveze plaćanja članarina u međunarodnim organizacijama i inicijativama

Proračunski korisnici trebaju u svojim financijskim planovima planirati sredstva za obveze plaćanja i financiranja članarina Republike Hrvatske u međunarodnim organizacijama koje ulaze u zakonom propisani djelokrug njihovog rada.

Sredstva za plaćanje članarina u međunarodnim organizacijama i inicijativama proračunski korisnici dužni su planirati u okviru utvrđenog limita.

3.2.7. Planiranje vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka izuzetih od uplate u državni proračun

Slijedeći obvezu iz Zakona o proračunu, u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2015. godinu i projekcijama za 2016. i 2017. godinu po prvi su puta iskazani vlastiti i namjenski prihodi i primici ustanova u zdravstvu, nacionalnih parkova i parkova prirode te Državnog zavoda za zaštitu prirode, kao i javnih ustanova u sustavu znanosti i visokom obrazovanju, ustanova u sustavu socijalne skrbi, ustanova u pravosuđu i sustavu izvršenja sankcija i ustanova iz područja kulture. Dakle, njihovi vlastiti

i namjenski prihodi i primici bili su dio državnog proračuna, ali ne i novčanog tijeka sustava državne riznice. Te ustanove i nadalje su na svojim računima ostvarivale ove prihode i sa svojih računa podmirivale obveze/rashode koji se financiraju iz navedenih izvora. Na temelju mjesečnih izvještaja ustanova o korištenju vlastitih i namjenskih prihoda provodile su se evidencije u sustavu državne riznice.

I u državnom proračunu za 2016. godinu te projekcijama za 2017. i 2018. godinu zadržava se isti pristup.

Ministarstvo financija je za pojedine grupe ustanova donijelo šest uputa o načinu praćenja ostvarivanja i trošenja vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka za 2015. godinu. Upute su raspoložive na internetskim stranicama Ministarstva financija pod Državnom riznicom – Izvršenje proračuna (<http://www.mfin.hr/hr/upute-obraci-zahtjeva-suglasnost>), a odnose se na uspostavu izvještajnog sustava temeljem kojeg se naplata i korištenje vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka mjesečno evidentira u SAP sustavu državne riznice ručnim unosom podataka.

Ovi proračunski korisnici obvezni su u svojim financijskim planovima za razdoblje 2016.-2018. planirati navedene prihode i primitke i njihovu potrošnju. Nadležna ministarstva dužna su uključiti vlastite i namjenske prihode i primitke koje ovi korisnici planiraju ostvariti u razdoblju 2016.-2018. i njihovu potrošnju za navedeno razdoblje u konsolidirani financijski plan razdjela, odnosno Državni proračun Republike Hrvatske za 2016. godinu i projekcije za 2017. i 2018.

3.3. OBRAZLOŽENJE FINACIJSKOG PLANA

Sukladno članku 30. Zakona o proračunu proračunski korisnici dužni su uz prijedlog financijskog plana izraditi i dostaviti obrazloženje prijedloga financijskog plana.

Uvođenjem strateškog planiranja i višegodišnjeg proračunskog okvira posebna se pažnja posvećuje postavljenim ciljevima i praćenju njihova ispunjavanja. Prilikom izrade obrazloženja naglasak je na ciljevima koji se programima namjeravaju postići i pokazateljima uspješnosti realizacije tih ciljeva.

Proračunski korisnici državnog proračuna (područne riznice) svoja će obrazloženja financijskog plana za 2016.- 2018., kao i prethodne godine, unositi u posebno izrađenu web aplikaciju kako bi se osigurala jednoobraznost izrade istih.

Obrazloženje nije mjesto u kojem se iznose neslaganja s utvrđenim limitima, niti se njima zahtijevaju dodatna sredstva. Obrazloženja su podloga za analiziranje rezultata (učinaka) i oblikovanje budućih ciljeva, usmjeravanje djelovanja te osnova za utvrđivanje odgovornosti.

Obrazloženje financijskog plana se sastoji od uvodnog dijela, obrazloženja programa te procjene i ishodišta potrebnih sredstava za najznačajnije aktivnosti/projekte.

Kao što je već istaknuto, **prilikom izrade obrazloženja naglasak je između ostalog i na pokazateljima uspješnosti** realizacije ciljeva utvrđenih za pojedini program, a koji reflektiraju ciljeve utvrđene strateškim planom korisnika. Obzirom da prethodnih godina pojedini pokazatelji nisu bili dobro utvrđeni u nastavku dajemo nekoliko primjera loše strukturiranih pokazatelja uspješnosti uz objašnjenje kako iste izmijeniti odnosno poboljšati.

- Primjer 1.

Pokazatelj rezultata	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2017.)	Ciljana vrijednost (2018.)
Broj moderniziranih hidroloških postaja za površinske i podzemne vode te broj uređaja za mjerenje protoka u realnom vremenu te profilima rijeka	Modernizacija hidrološkog motriteljskog sustava uključuje obnovu postojećih mjernih sustava i/ili zamjenu novim	broj	85	DHMZ	95	110	130

Iz navedenog nije jasno odnose li se ciljane vrijednosti na broj moderniziranih hidroloških postaja ili na broj uređaja za mjerenje protoka u realnom vremenu. Obzirom da je pokazatelj uspješnosti dvosmislen polazna vrijednost i ciljane vrijednosti su također nejasne. Pokazatelj je potrebno strukturirati na način da nije dvosmislen odnosno potrebno je navesti samo broj moderniziranih hidroloških postaja ili samo broj uređaja za mjerenje protoka u realnom vremenu, a ne oboje.

- Primjer 2.

Pokazatelj rezultata	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2017.)	Ciljana vrijednost (2018.)
Broj izgređa na sportskim natjecanjima	Smanjenje broja izgređa na sportskim natjecanjima pokazuje uspješnost prevencije	Broj godišnje	100	MUP	80	75	70

Problem kod pokazatelja uspješnosti strukturiranih na ovakav način jest što broj održanih natjecanja varira od godine do godine. Samim time može se dogoditi i da broj izgređa varira kao posljedica održavanja odnosno neodržavanja samog natjecanja. Problem ovoga tipa jednostavno je riješiti korištenjem omjera umjesto broja primjerice smanjenje udjela izgređa na sportskim natjecanjima u odnosu na održana natjecanja.

- Primjer 3.

Pokazatelj rezultata	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor podataka	Ciljana vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2017.)	Ciljana vrijednost (2018.)
Povećanje poticaja ekološkim gospodarstvima		broj	80 000	Ministarstvo poljoprivrede	100 000	150 000	200 000

Prilikom strukturiranja ovakvog pokazatelja uspješnosti javlja se problem koji se uočava kod mnogih institucija, a to je kako sufinanciranje/poticaje pretočiti u pokazatelj uspješnosti. Najvažnije je znati da isti sami po sebi nisu cilj niti jedne institucije. Sufinanciranje/poticaji samo su sredstva kojima se postiže određeni cilj. Stoga je potrebno prvo se zapitati koji je krajnji cilj sufinanciranja/poticaja? U ovom slučaju bi to bio veći broj gospodarstava koja koriste poticaje za ekološku proizvodnju. Stoga pokazatelj uspješnosti treba formulirati na taj način. Dakle, cilj Ministarstva poljoprivrede nije

povećati poticaje (iznos i alokaciju sredstava) za ekološku proizvodnju već učiniti sve kako bi što više gospodarstva koristilo poticaje za proizvodnju ekološke hrane.

Podsjećamo da su korisnici u sklopu svog strateškog plana bili dužni definirati i pokazatelje učinka i to na razini posebnog cilja i pokazatelje rezultata na razini načina ostvarenja. Budući da se posebni ciljevi iz strateškog plana povezuju s programima u proračunu, a njihovi načini ostvarenja s aktivnostima i projektima, pokazatelje učinka i rezultata utvrđene strateškim planom potrebno je koristiti i prilikom izrade obrazloženja financijskog plana.

Korisnike kroz samu aplikaciju odnosno dijelove obrazloženja vode upute i dodatne informacije. Pored svakog polja za unos može se odabrati slovo "i" i korisnik će dobiti sve potrebne informacije o odabranom elementu. Obrazloženje se može unositi u više navrata, a nakon svakog unosa ili promjene potrebno je odabrati Pohrani promjene. Nakon dovršetka cijelog obrazloženja, odabire se Zaključaj obrazloženje, kako bi se referentima u Odjelu za pripremu i izradu proračuna signaliziralo da je obrazloženje završeno. Obrazloženje nije moguće zaključati dok nisu ispunjeni svi zahtijevani elementi.

3.4. UPUTE ZA PLANIRANJE, IZVRŠAVANJE I EVIDENTIRANJE PRIHODA I RASHODA IZ EU SREDSTAVA

Republika Hrvatska prima sredstva od institucija i tijela EU. Pod pojmom institucije i tijela EU podrazumijevaju se institucije i tijela koja su utvrđena važećim pravnim aktima Europske unije: Europski parlament, Europska komisija, Vijeće Europske unije, Europski sud i Revizorski sud, savjetodavna tijela (Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija), financijska tijela (Europska investicijska banka, Europski investicijski fond i Europska središnja banka), međuinstitucionalna tijela (Ured za službene publikacije, Europski ured za odabir osoblja i Europska škola za javnu upravu), agencije Europske unije i ostala specijalizirana tijela (Europski ombudsman i Europski nadzornik zaštite podataka).

Prihodi od institucija i tijela EU planiraju se u okviru podskupine 632 Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU, a evidentiraju na analitičkim računima u okviru odjeljaka 6323 Tekuće pomoći od institucija i tijela EU te 6324 Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU.

Sredstva koja se primaju od vlada i međunarodnih organizacija iz Europe ne klasificiraju se kao pomoći EU, osim u slučaju kad se radi o sudjelovanju u EU projektima čiji su nositelji organizacije izvan Republike Hrvatske.

Za potrebe planiranja i izvršavanja plaćanja iz EU sredstava u državnom proračunu otvoreni su izvori financiranja s podizvorima:

51 POMOĆI EU

55 REFUNDACIJE IZ POMOĆI EU

551 Europski poljoprivredni jamstveni fond (EAGF)

559 Ostale refundacije iz sredstava EU

56 FONDOVI EU

561 Europski socijalni fond (ESF)

562 Kohezijski fond (CF)

563 Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)

564 Ribarski fondovi (EMFF i EFF)

565 Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)

57 OSTALI PROGRAMI EU

571 Schengenski instrument

572 Fondovi za izbjeglice i povratak
 573 Instrumenti Europskog gospodarskog prostora i ostali instrumenti
 574 Švicarski instrument
 575 Fondovi za unutarnje poslove

Rashodi financirani iz ovih izvora financiranja ne ulaze u proračunske limite.

3.4.1. Izvor financiranja 51 Pomoći EU

U okviru ovoga izvora nastavlja se izvršavanje započetih projekata koji se financiraju iz IPA programa, komponente I., II., V. Nadalje, na izvoru financiranja 51 planiraju se i prihodi i rashodi projekata financiranih iz ostalih europskih izvora kao što su

- Programi Unije (bivši Programi Zajednice),
- Prijelazni instrumenti i ostali programi pomoći EU koji nisu obuhvaćeni izvorima 55 Refundacije iz pomoći EU, 56 Fondovi EU i 57 Ostali programi EU,
- sredstva Europske komisije koja Republika Hrvatska ostvaruje za likvidnost tzv. „cash flow facilities“,
- refundacije putnih troškova koje nisu vezane uz provođenje pojedinih operativnih programa (izvori financiranja 55, 56 i 57).

Proračunski korisnici u sustavu državne riznice prihode iz ovog izvora planiraju i evidentiraju na odjeljcima:

- **6323** Tekuće pomoći od institucija i tijela EU i
- **6324** Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU.

Pregled analitičkih računa prihoda (9. razina) za izvor financiranja 51 Pomoći EU:

632311500	Tekuće pomoći od institucija i tijela EU - IPA
632311600	Tekuće pomoći od institucija i tijela EU - IPARD
632311700	Tekuće pomoći od institucija i tijela EU - ostalo
632311800	Tekuće pomoći od institucija i tijela EU- refundacije putnih troškova
632411500	Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU - IPA
632411600	Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU - IPARD
632411700	Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU - ostalo

U financijskom planu proračunskog korisnika također se planira prihod na odjeljcima:

- **6323** Tekuće pomoći od institucija i tijela EU i
- **6324** Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU.

Ako proračunski korisnik državnog proračuna ostvaruje sredstva iz izvora financiranja 51, a istovremeno je i krajnji korisnik sredstava koja troši kroz tehničku pomoć, u svom financijskom planu planira prihode iz izvora 51 Pomoći EU, a rashode po prirodnoj vrsti troška koje plaća.

Ako sredstva u financijskom planu proračunskog korisnika nisu planirana na izvoru financiranja 51, moguće je naknadno otvoriti proračunsku adresu (izvor financiranja/aktivnost/stavka) i trošiti sredstva. Isto je omogućeno i za sredstva nacionalnog sufinanciranja koja nisu planirana.

U slučaju da proračunski korisnik u sustavu državne riznice ostvaruje prihode iz izvora 51 Pomoći EU, a sredstva ne troši sam već ih proslijeđuje drugim korisnicima, također je dužan planirati prihode i rashode iz sredstava pomoći EU. Krajnji korisnici sredstava mogu biti proračunski korisnici izvan ili u

sustavu državne riznice. Svaka od ovih situacija ima posebna pravila kod planiranja, izvršavanja i računovodstvenog evidentiranja sredstava iz Pomoći EU.

Za proračunske korisnike u sustavu državne riznice i na jedinstvenom računu državnog proračuna međusobni prijenosi sredstava, pa tako i sredstava iz Pomoći EU nisu dopušteni. Rashodi se iskazuju kod korisnika koji ima konačan trošak.

Ako proračunski korisnik u sustavu državne riznice tijekom godine kao krajnji korisnik ostvari sredstva od nekog drugog proračunskog korisnika, u slučaju da sredstva nisu planirana, otvara novu proračunsku adresu (aktivnost/stavka/izvor financiranja) s planom nula i izvorom financiranja koji ima korisnik koji prenosi sredstva. Kod izmjena i dopuna državnog proračuna korisnik koji je planirao sredstva umanjiti će plan za „preneseni“ iznos koji će korisnik - primatelj sredstava uključiti u svoj plan.

Ako proračunski korisnik sredstva ostvarena od Pomoći EU **prenosi korisnicima izvan sustava državne riznice** rashode planira ovisno o tome tko je krajnji korisnik sredstava:

- izvanproračunski korisnici državnog proračuna

36818	Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
36828	Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava

- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave – JLPRS

36815	pomoći županijskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
36816	Tekuće pomoći gradskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
36817	Tekuće pomoći općinskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
36825	Kapitalne pomoći županijskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
36826	Kapitalne pomoći gradskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
36827	Kapitalne pomoći općinskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava

- proračunski korisnici JLPRS

36812	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
36813	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima gradskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
36814	Tekuće pomoći proračunskih korisnika općinskih proračunima temeljem prijenosa EU sredstava,
36822	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
36823	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima gradskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
36824	Kapitalne pomoći proračunskih korisnika općinskih proračunima temeljem prijenosa EU sredstava

- **izvanproračunski korisnici županijskih, gradskih i općinskih proračuna (Županijske uprave za ceste-ŽUC)**

36819	Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
36829	Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračunima temeljem prijenosa EU sredstava

- **subjekti izvan sustava proračuna (trgovačko društvo, udruga, ustanova koja nije proračunski korisnik)**

38411	Tekući prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna
38421	Kapitalni prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna

Tehnička pomoć

Kao što je već spomenuto, u slučaju Tehničke pomoći, svaki proračunski korisnik koji je ujedno i krajnji korisnik, dužan je planirati prihode i rashode po prirodnoj vrsti (izvor financiranja 12 i 51). Ako sredstva nisu planirana u financijskom planu proračunskog korisnika, moguće je naknadno otvoriti proračunsku adresu (izvor, aktivnost, stavka) i trošiti sredstva s oba izvora.

Za već planirana sredstva učešća preraspodjelom je moguće osigurati dodatna sredstva i to do 15% stavke rashoda koja se umanjuje u okviru općih prihoda i primitaka.

3.4.2. Izvor financiranja 55 Refundacije iz pomoći EU

Pojedine projekte koji se financiraju iz EU sredstava potrebno je najprije platiti iz proračunskih (nacionalnih) sredstava, a nakon odobrenja troškova od Europske komisije, sredstva se refundiraju dijelom ili u cijelosti. Ovakvi projekti financiraju se iz izvora financiranja 55 Refundacije iz pomoći EU.

Za planiranje i praćenje ovakvih projekata otvoren je izvor financiranja 55 Refundacije iz pomoći EU sa sljedećim podizvorima:

- 551 Europski poljoprivredni jamstveni fond (EAGF) i
- 559 Ostale refundacije iz pomoći EU.

Prihodi i rashodi iz navedenih podizvora, uključujući i pripadajući dio nacionalnog sufinanciranja, planiraju se po korisnicima (glava/RKP). Međutim, određeni programi kao što su Zajednička poljoprivredna politika - izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima i Zajednička poljoprivredna politika - mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda u cijelosti se financiraju iz sredstava europskih fondova. U tom slučaju planira se samo izvor financiranja 551 Europski poljoprivredni jamstveni fond (EAGF).

Primjeri projekata koji se prate preko izvora 551 i 559:

- projekti FIDES, VIBE, SEETechnology,
- projekti u području poljoprivrede (izravna plaćanja),
- tehnička pomoć Ministarstvu poljoprivrede iz IPARD programa,
- sudjelovanje u statističkim programima Europske komisije kod Državnog zavoda za statistiku,
- neki projekti prekogranične suradnje i sl.

Prihodi i rashodi ovoga izvora planiraju se i izvršavaju po sljedećim pravilima:

- prihodi se planiraju po korisnicima (kao namjenski izvori),
- plan prihoda jednak je planu rashoda (kao namjenski izvori),
- rashodi ne ulaze u limit (kao namjenski izvori),
- iako rashodi planirani u okviru ovoga izvora ne ulaze u limit, rashodi se izvršavaju do visine plana, neovisno o naplaćenim prihodima (kao izvor 11) tj. trošenje ovih podizvora je limitirano visinom plana, a ne visinom naplaćenih prihoda. To konkretno znači da se rashodi izvršavaju do visine plana, a refundacija
- prihodi se knjiže na DRRH2 (kao izvor 11),
- za nerefundirani iznos i riznica i korisnik knjiži potraživanje.

Proračunski korisnici u sustavu državne riznice prihode iz ovog izvora planiraju na odjeljcima:

- 6323 *Tekuće pomoći od institucija i tijela EU i*
- 6324 *Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU.*

Definirana su i posebna analitička konta prihoda za svaki pojedini podizvor u okviru izvora 55:

- *tekuće pomoći od institucija i tijela EU-EAGF 632310551*
- *kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-EAGF 632410551*
- *tekuće pomoći od institucija i tijela EU-ostalo 632310559*
- *kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-ostalo 632410559.*

Treba istaknuti u slučajevima kada su krajnji korisnici EU sredstava subjekti izvan sustava proračuna, primjerice Hrvatske željeznice, riječne luke, komunalna i druga poduzeća, neprofitne organizacije (udruge, sindikati i sl.) prijenos sredstava takvim subjektima proračunski korisnici planiraju evidentiraju u okviru podskupine **384 Prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna.**

Izuzetno, potpore poljoprivrednicima iz EU sredstava i dalje se iskazuju na računu 35231 Subvencije poljoprivrednicima. Ove potpore isplaćuju se iz izvora 551.

U okviru podizvora financiranja 559 Ostale refundacije iz pomoći EU na glavi 06005, na aktivnosti A401104 IPARD Tehnička pomoć Ministarstva poljoprivrede, planiraju se i izvršavaju prihodi i rashodi za tehničku pomoć koji se financiraju iz pretpriputnog programa IPARD. Isplate Ministarstvu iskazuju se na posebnoj temeljnici.

3.4.3. Izvori financiranja 56 Fondovi EU i 57 Ostali programi EU

Od 1. srpnja 2013., stupanjem u punopravno članstvo Europske unije, Republici Hrvatskoj omogućen je pristup novim Europskim fondovima namijenjenim sufinanciranju provedbi strateških ciljeva i prioriteta definiranih operativnim programima za određeno proračunsko razdoblje.

Pristup novim Europskim fondovima zahtijevao je i nastavak razvoja i prilagodbe sustava državne riznice kako bi se adekvatno moglo pratiti ostvarenje prihoda i njihovo trošenje kroz aktivnosti i projekte u državnom proračunu. Uvedene su nove grupe izvora financiranja s podizvorima s posebnim pravilima kod planiranja i izvršavanja prihoda i rashoda i računovodstvenog evidentiranja.

Izvor financiranja 56 Fondovi EU ima sljedeće podizvove:

- 561 Europski socijalni fond (ESF)
- 562 Kohezijski fond (CF)
- 563 Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)
- 564 Ribarski fondovi (EMFF i EFF)
- 565 Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)

Izvor financiranja 57 Ostali programi EU ima sljedeće podizvove:

- 571 Schengenski instrument
- 572 Fondovi za izbjeglice i povratak
- 573 Instrumenti europskog gospodarskog prostora
- 574 Švicarski instrument
- 575 Fondovi za unutarnje poslove

Prihodi iz EU fondova klasificirani u navedene podizvove planiraju se po korisnicima.

Proračunski korisnici u sustavu državne riznice prihode iz ovog izvora planiraju od 2015. godine na odjeljcima 6323 Tekuće pomoći od institucija i tijela EU i 6324 Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU.

632			Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU
	6323		Tekuće pomoći od institucija i tijela EU
		63231	Tekuće pomoći od institucija i tijela EU
	6324		Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU
		63241	Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU

Za korisnike su definirana i posebna analitička konta prihoda za svaki pojedini podizvor u okviru izvora 56 i 57:

- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-ESF 632310561
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-ESF 632410561
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-CF 632310562
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-CF 632410562
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-ERDF 632310563
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-ERDF 632410563
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-EMFF i EFF 632310564
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-EMFF i EFF 632410564
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-EAFRD 632310565
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU- EAFRD 632410565
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-Schengen 632310571
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU- Schengen 632410571
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-izbjeglice i povratak 632310572
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU- izbjeglice i povratak 632410572
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-instrumenti Europskog gosp. prostora 632310573
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-instrumenti Europskog gosp. prostora 632410573
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-Švicarski instrument prostora 632310574
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-Švicarski instrument 632410574
- tekuće pomoći od institucija i tijela EU-Fondovi za unutarnje poslove 632310575
- kapitalne pomoći od institucija i tijela EU-Fondovi za unutarnje poslove 632410575.

Korisnici u sustavu državne riznice prihode planiraju po navedenim analitičkim kontima na 9. razini.

U financijskom planu proračunskog korisnika također se planira prihod na odjeljcima 6323 Tekuće pomoći od institucija i tijela EU i 6324 Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU.

Korisnici planiraju odvojene aktivnosti za operativne programe iz financijske perspektive 2007-2013 i 2014-2020. Primjerice za perspektivu 2014-2020 otvara se aktivnost OP Konkurentnost i kohezija te OP Učinkoviti ljudski resursi u kojima se rashodi planiraju u skladu s omjerima sufinanciranja za pojedini projekt. Planirane iznose korisnici usklađuju s upravljačkim tijelom za pojedini program.

U sustavu provođenja strukturnih fondova u državnom proračunu posrednička tijela I razine i druga sektorski nadležna tijela obvezna su planirati prihode i rashode za sve projekte u okviru prioriteta u svojoj nadležnosti, kao i za projekte u kojima su sami korisnici.

Upravljačka tijela, posrednička tijela II razine i ostali proračunski korisnici državnog proračuna koji su korisnici EU projekata, obvezni su planirati prihode i rashode kroz aktivnosti i projekte operativnih programa.

Korisnici sredstava EU fondova mogu postati i **drugi proračunski korisnici državnog proračuna u sustavu i izvan sustava državne riznice.**

Ako proračunski korisnici **u sustavu državne riznice** tijekom godine postanu korisnici sredstava EU fondova i nisu unaprijed planirali aktivnosti i projekte, nakon što postanu korisnici sredstava EU fondova, otvaraju nove aktivnosti i projekte s planom 0 i istim izvorom financiranja kao korisnici u svojstvu posredničkog tijela I razine koji su planirali sredstva za cijeli prioritet u svojoj nadležnosti. Kod izvršenja proračuna, korisnici koji imaju planirana sredstva (posrednička tijela I razine) imat će neizvršeni plan za iznos koji će biti iskazan u izvršenju krajnjeg korisnika EU sredstava u sustavu državne riznice, s planom 0.

Kod izmjena i dopuna državnog proračuna korisnik koji je prvotno planirao sredstva za operativni program umanjiti će financijski plan za iznos koji će korisnik EU sredstava u sustavu državne riznice uključiti u svoj plan. Ova fleksibilnost vrijedi za sve operativne programe koji se financiraju iz fondova Europske unije definiranih unutar izvora financiranja 56 Fondovi EU i 57 Ostali programi EU.

Osim izvora financiranja 56 i 57 proračunski korisnici, nadležna ministarstva, nositelji operativnih programa, ali i proračunski korisnici u statusu posredničkog tijela I i II razine, kao i krajnji korisnici sredstava EU fondova u svom financijskom planu moraju osigurati i odgovarajući **iznos nacionalnog sufinanciranja**. Nacionalno sufinanciranje planira se na izvoru **12 Sredstva učešća za pomoći** u okviru izvora financiranja 1 Opći prihodi i primici. Ovi rashodi ulaze u proračunski limit.

Struktura rashoda, odnosno ekonomska klasifikacija rashoda određuje se prema tome tko je korisnik sredstava. Rashodi se planiraju na sljedeći način:

- a. kada je korisnik sredstava proračunski korisnik državnog proračuna, rashode planira **po prirodnoj vrsti troškova**;
- b. prijenos EU sredstava općini, gradu ili županiji, proračunski korisnik državnog proračuna planira **na podskupini 368 Pomoći temeljem prijenosa EU sredstva**;

368			Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava
	3681		Tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava
		36815	Tekuće pomoći županijskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
		36816	Tekuće pomoći gradskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
		36817	Tekuće pomoći općinskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
	3682		Kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava
		36825	Kapitalne pomoći županijskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
		36826	Kapitalne pomoći gradskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava
		36827	Kapitalne pomoći općinskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava

- c. prijenos EU sredstava proračunskim korisnicima općina, gradova ili županija (primjerice dječjim vrtićima), proračunski korisnik državnog proračuna planira **na podskupini 368 Pomoći temeljem prijenosa EU sredstva**;

368			Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava
	3681		Tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava
		36812	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
		36813	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima gradskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
		36814	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima općinskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
	3682		Kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava
		36822	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
		36823	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima gradskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
		36824	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima općinskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava

- d. prijenos EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna, primjerice Hrvatske željeznice, riječne luke, komunalna i druga poduzeća, neprofitne organizacije (udruge, sindikati i sl.), proračunski korisnik državnog proračuna planira **na podskupini 384 Prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna.**

384			Prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna
	3841		Tekući prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna
		38411	Tekući prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna
	3842		Kapitalni prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna
		38421	Kapitalni prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna

4. UNOS FINANCIJSKOG PLANA U SAP BW-SEM SUSTAV DRŽAVNE RIZNICE

4.1. Unos limita po izvorima financiranja na razinu razdjel/glava u sustav Državne riznice

Prijedlog financijskog plana nadležna ministarstva, odnosno tijela nadležna za korisnike proračuna (područne riznice) unose u SAP BW-SEM sustav. Rashodi iznad ukupno utvrđenih limita danih za razinu razdjela za izvore financiranja: opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici neće se moći unijeti u sustav.

Ministarstvo financija će po razdjelima državnog proračuna, za izvore financiranja opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici od zaduživanja unijeti i postaviti kontrolu na limit ukupnih rashoda.

Razdjeli su dužni raspodijeliti utvrđeni limit za izvore financiranja opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici iz tablice 1 po glavama u svojoj nadležnosti te pojedinačno po ovim izvorima financiranja. Raspodjela je preduvjet za unos planova rashoda za navedene izvore financiranja. Kod najvećeg broja korisnika ukupno utvrđeni limit vezan je isključivo za izvor financiranja opći prihodi i primici, a izvor financiranja doprinosi ima samo razdjel 086 Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava.

Ministarstva koja su prethodnih godina imala praksu podcjenjivanja iznosa planiranog za rashode za zaposlene imat će u sustavu državne riznice ugrađenu kontrolu, odnosno limit na ovoj kategoriji rashoda ispod kojeg neće moći unijeti rashode za zaposlene.

Nadalje, za ostale izvore financiranja (vlastiti prihodi, prihodi za posebne namjene, pomoći, donacije) korisnici utvrđuju limit po glavama unosom plana prihoda. Visina planiranog prihoda, odobrenog u Državnoj riznici, predstavlja visinu limita za ove izvore financiranja.

Ministarstva, odnosno razdjeli, obvezni su, prije unosa svih navedenih limita u sustav Državne riznice, usuglasiti visine financijskih planova s glavama u svojoj nadležnosti.

Razdjel, odnosno osoba autorizirana za rad u SAP BW-SEM sustavu, unosi limite za sve glave iz nadležnosti po svim izvorima financiranja. Zbroj limita po glavama za izvore financiranja: opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici mora biti jednak ukupno utvrđenom limitu za razdjel.

Tek po unošenju navedenih limita glave područne riznice će biti u mogućnosti unositi svoje financijske planove u sustav Državne riznice. Limite na razini glava unose osobe ovlaštene (autorizirane) od strane Državne riznice.

Ako dođe do promjene osoba autoriziranih za unos limita u SAP BW-SEM sustavu na razini razdjela odnosno glava, bilo zbog organizacijskih ili kadrovskih promjena, novi popis ovlaštenih osoba potrebno je elektronski dostaviti Odjelu za razvoj i podršku sustavu Državne riznice.

4.2. Održavanje matičnih podataka

Matični podaci održavaju se u web aplikaciji za Proračunske klasifikacije (dalje u tekstu PK aplikacija) prijavom zahtjeva za promjenom ili otvaranjem novog matičnog podatka. Zbog povezivanja PK aplikacije s drugima aplikacijama, kao što su aplikacija za obrazloženja, aplikacija za obrazac PFU i ostale nužno je ažurirati podatke u PK aplikaciji. Za one matične podatke koji se neće koristiti u financijskom planu za razdoblje 2016.-2018., bilo da se radi o glavi, programu, aktivnosti ili projektu, proračunski korisnici trebaju dostaviti zahtjev za zatvaranjem.

5. OBVEZNICI I ROKOVI PREDAJE

5.1. OBVEZNICI

5.1.1. Proračunski korisnici državnog proračuna

Kao što Ministarstvo financija dodjeljuje limite ministarstvima i drugim državnim tijelima na razini razdjela, nadležna ministarstva obvezna su sastaviti uputu i dodijeliti limite svojim proračunskim korisnicima, uključujući i treću razinu korisnika. Ministarstva su obvezna definirati obrazac financijskog plana za svoje proračunske korisnike. Obrazac također treba biti sastavni dio uputa koje će dostaviti korisnicima iz svoje nadležnosti. U njegovoj izradi je potrebno voditi računa o primjeni svih proračunskih klasifikacija.

Svi proračunski korisnici državnog proračuna navedeni u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika obvezni su: izraditi financijske planove u skladu s ovom Uputom i uputama nadležnih ministarstava te ih dostaviti nadležnom ministarstvu odnosno tijelu nadležnom za proračunskog korisnika.

Ministarstva su obvezna dostaviti Ministarstvu financija presliku dopisa/upute kojim su trećoj razini svojih korisnika dostavili upute za izradu financijskih planova.

Usklađeni prijedlog financijskog plana nadležna ministarstva odnosno tijela nadležna za korisnike proračuna (područne riznice) unose u SAP BW-SEM sustav.

Proračunski korisnici državnog proračuna treće razine (muzeji, kazališta, ustanove u kulturi, sveučilišta, fakulteti, sudovi i ostali) obvezni su također izraditi financijski plan za 2016. i projekcije za 2017. i 2018. godinu.

5.1.2. Izvanproračunski korisnici državnog proračuna

Izvanproračunski korisnici državnog proračuna jesu: Hrvatske ceste, Hrvatske vode, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Centar za restrukturiranje i prodaju, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Financijski planovi izvanproračunskih korisnika izrađuju se i donose na način i po postupku propisanom Zakonom o proračunu, odnosno propisima koji reguliraju njihovu djelatnost.

Izvanproračunski korisnici planiraju prihode i primitke, rashode i izdatke za razdoblje 2016. – 2018. na četvrtoj razini računskog plana, dok se suglasnost na prijedlog financijskih planova za 2016. godinu daje na trećoj razini računskog plana. Temeljem odredbi Zakona o proračunu Hrvatski sabor daje suglasnost i na projekcije za 2017. i 2018. godinu i to na drugoj razini računskog plana. Prema navedenom izvanproračunski korisnici dostavljaju dva financijska plana.

Sukladno članku 35. Zakona o proračunu izvanproračunski korisnik državnog proračuna svoj prijedlog financijskog plana dostavlja nadležnom ministarstvu **do 2. ožujka 2016. godine** koje ga zajedno sa svojim financijskim planom dostavlja Ministarstvu financija.

Svi izvanproračunski korisnici dužni su postupati prema ovoj Uputi.

5.2. ROKOVI DOSTAVE

Rokovi za izradu financijskih planova za razdoblje 2016. - 2018.

ROKOVI	NOSITELJ AKTIVNOSTI	AKTIVNOST
2.ožujka	proračunski korisnici državnog proračuna	dostavljaju prijedlog financijskog plana nadležnom ministarstvu
2. ožujka	izvanproračunski korisnici državnog proračuna	dostavljaju prijedlog financijskog plana nadležnom ministarstvu
4. ožujka	proračunski korisnici na razini razdjela	dostavljaju usklađeni prijedlog financijskog plana Ministarstvu financija i unose ga u sustav državne riznice
6. ožujka	proračunski korisnici na razini razdjela koji imaju korisnike 3. razine navedeni u Prilogu 7	dostavljaju usklađeni prijedlog financijskog plana Ministarstvu financija i unose ga u sustav državne riznice

6. KONTAKT OSOBE I PREUZIMANJE MATERIJALA

6.1. KONTAKT OSOBE

Ana Michieli Pavuna	voditeljica Službe za pripremu i izradu proračuna države i pripremu financijskih planova izvanproračunskih korisnika
Mirna Jušić	voditeljica Odjela za pripremu i izradu državnog proračuna
Katarina Brozić Puček	voditeljica Odjela za pripremu financijskih planova izvanproračunskih korisnika
Silvija Radoš	viši stručni savjetnik za pripremu državnog proračuna
Nada Parat	viši stručni savjetnik za pripremu državnog proračuna
Lidija Senjanec	viši stručni savjetnik za pripremu državnog proračuna
Andrea Kocelj	stručni savjetnik za pripremu državnog proračuna
Dunja Široki	viši stručni referent za pripremu državnog proračuna
Ana Lučić	viši stručni referent za pripremu državnog proračuna
Valentina Bariša	viši stručni referent za pripremu državnog proračuna
Ivanka Kukin	stručni savjetnik za pripremu financijskih planova izvanproračunskih korisnika

Sustav i tehnička podrška za korištenje aplikacije

Sektor za podršku Državnoj riznici

telefon:

01/459 1499 Boris Marciuš
01/459 1460 Biserka Skladany
01/459 1242 Gabriela Mikulinec
01/459 1242 Ana Novaković

Tehnička podrška s hardverom

FINA telefon: 01/630 4357

6.2. PREUZIMANJE MATERIJALA I PRILOGA

Prilozi se proračunskim korisnicima ne dostavljaju u papirnatom obliku te ih je potrebno preuzeti sa Web stranice Ministarstva financija.

Na internetskoj stranici Ministarstva financija <http://www.mfin.hr/>: u Državna riznica – Priprema proračuna, nalaze se:

Upute za izradu prijedloga državnog proračuna

Prilog 1. Vezna tablica prihoda i primitaka i izvora financiranja

Prilog 2. Izvori financiranja

Prilog 3. Organizacijska klasifikacija

Prilog 4. Lokacijska klasifikacija

Prilog 5. Ekonomska klasifikacija

Prilog 6. Plan izdataka za otplatu glavnice primljenih zajmova

Prilog 7. Proračunski korisnici sa korisnicima treće razine